

Varsinais-Suomen jatkuvan oppimisen visio

Kumppanuudella jatkuvaa oppimista ja elinvoimaa Varsinais-Suomeen

Osaamisen kehittäminen mahdollistetaan kaikille.

Kestävä osaaminen kasvaa ehjällä osaamispolulla.

Osaaminen uudistaa yrityksiä ja tekijöitä –
jotka uudistavat osaamista.

Työllisyys- ja tuottavuusloikka perustuu
osaamiseen ja hyvinvointiin.

Alkusanat

Jatkuvan oppimisen alueellinen yhteistyö -hanke (JOY-hanke) on ensimmäinen askel kohti Varsinais-Suomen yhteistä jatkuvan oppimisen strategiaa sekä maakunnallista jatkuvan oppimisen ekosysteemiä. Hankkeen toteutti Turun kaupungin osaamisen kärkihanke, mutta se perustui laajaan maakunnalliseen yhteistyöhön ja yhteisesti havaittuun tarpeeseen toiminnan paremmasta koordinoinnista. Se tukee myös merkittäväällä tavalla Varsinais-Suomen maakuntastrategian maakuntaohjelmaa. Toimivat ja saavutettavat jatkuvan oppimisen palvelut ovat välttämättömiä sekä maakunnan muutosjoustavuuden että kilpailu- ja innovaatiopotentialin kannalta.

Hankkeen päätarkoituksena oli toimia jatkuvan oppimisen palvelujen tarjoajat yhdistävänä kokonaisuutena. Jatkuva oppiminen nähdään toivotun tulevaisuuden varmistajana. Se tukee kestävästä osaamisesta, työelämän tarpeita, elinvoimaa, elinkeinoja ja hyvinvointia. Jatkuvan oppimisen toteutuksia maakunnassa vaivaa pistemäisyys ja turhaan kilpailuun johtava puutteellinen tiedonkulku organisaatioiden välillä. Lisäksi haasteina nähdään työelämärelevanssin puuttuminen, reagoitavuuden hitaus sekä yhteisen vision puuttuminen.

Jatkuvan oppimisen alueellinen yhteistyö -hankkeessa rakennettiin jatkuvan oppimisen alueellinen yhteistyöverkosto. Verkosto rakentui alueen koulutusorganisaatiosta ja jatkuvan oppimisen toimijoista.

Alueellisella ekosysteemityöllä varmistetaan, että kaikki kokonaisuuden kannalta tärkeät tahot on sitoutettu yhteistyöhön, ja työtä tehdään yhteisesti kehittämällä ilman turhia päällekkäisyyksiä. Verkoston tehtävänä oli lähteä hahmottamaan alueen jatkuvan oppimisen nykytilaa ja luoda pohjaa maakunnan jatkuvan oppimisen strategiatyölle.

Visiotyö

Visio on näkemys siitä tulevaisuuden tavoitetilasta, jossa jatkuvan oppimisen toimijat haluavat olla. Visio luo tahtotilan strategiaa varten. Pohjana on toimijoiden sitoutuminen jatkuvan oppimisen kehittämiseen. Työtä ohjataan maakunnassa kokonaisuutena ja toiminta kattaa maakunnan jatkuvan oppimisen tarpeet.

Visiotyön taustana toimivat:

- Valtioneuvoston Jatkuvan oppimisen parlamentaarinen uudistus 12/2020. Visiona: Kaikilla on työllistymisen ja merkityksellisen elämän edellyttämät tiedot, taidot ja osaaminen. Osaamistaso nousee, osaaminen uudistaa työelämää ja työelämä osaamista.
- OECD:n jatkuvan oppimisen valtakunnallinen arvio vuodelta 2020, jossa havaintona Suomen osalta oli valtakunnallisen ja alueellisen jatkuvan oppimisen strategian puute.
- OECD:n arviossa ollut huomio siitä, että korkeamman koulutustason omaavat osallistuvat jatkuvan oppimisen koulutuksiin, matalamman osaamisen omaavat eivät. Suomessa ero on OECD-maiden suurimpia.
- Varsinais-Suomen maakuntaohjelma, jonka mukaan toimivat ja saavutettavat jatkuvan oppimisen palvelut ovat välttämättömiä maakunnan muutosjoustavuuden ja kilpailu- ja innovaatiopotentiaalin kannalta. Yksilötasolla tavoitteena on hyvinvointi ja osallisuus.
- Turun kaupungin Osaamisen kärkihanke, jonka tavoitteena on osaamis- ja koulutustason nosto. Tämä laajenee koko maakuntaan jatkuvan oppimisen kehittämisen myötä.
 - Maan paras oppimispolku lapsille ja nuorille
 - Jatkuvan oppimisen kehittämiskokonaisuus JOY & JOE työikäisille ja ammattiin opiskeleville

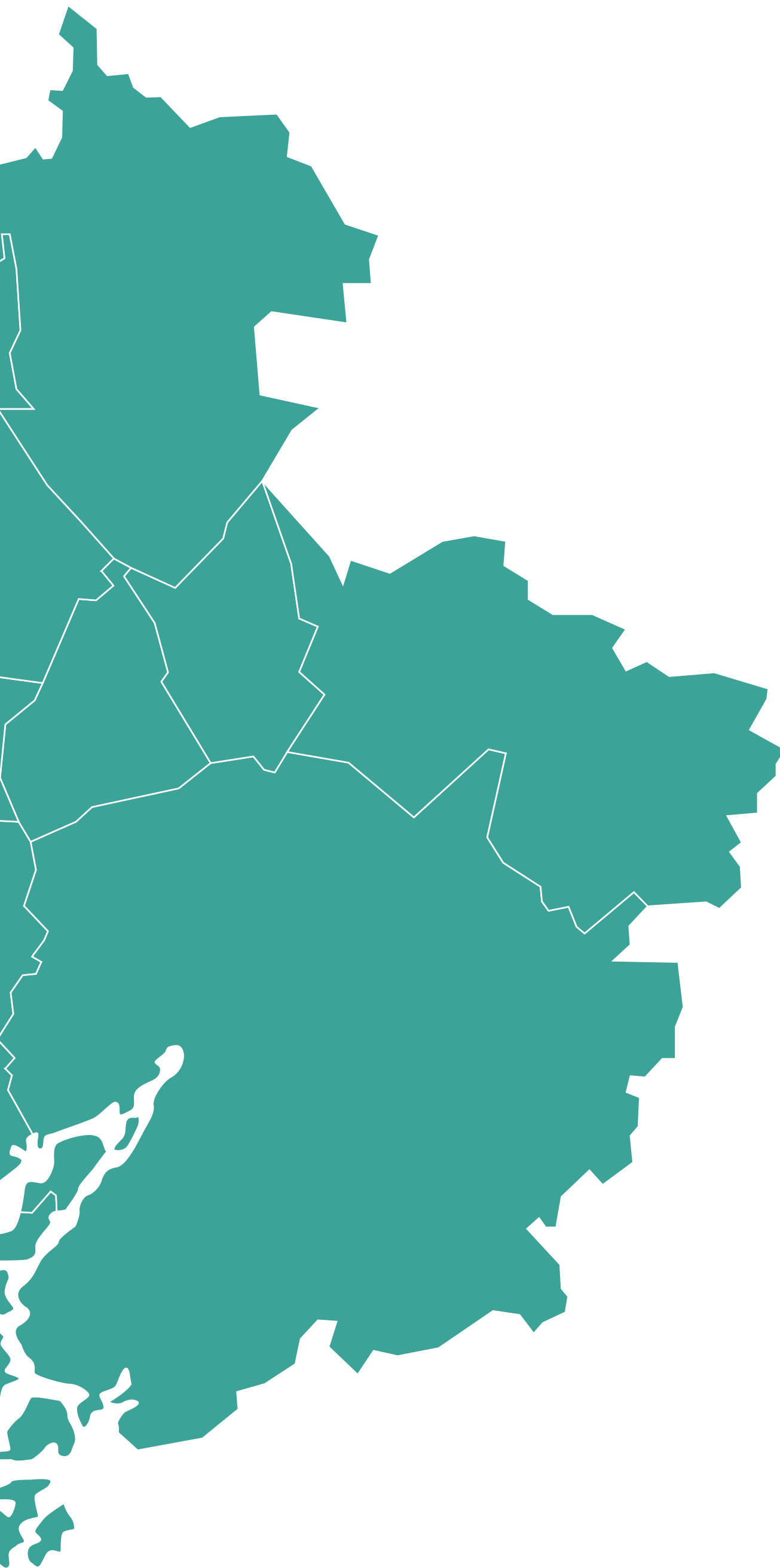
Vision rakentaminen

Visiota rakennettiin työryhmässä keskusteluiden, ryhmätöiden, toimijakorttien ja Howspace-työskentelyn avulla. Lähtökohtana oli ymmärrys siitä, missä olemme nyt ja näkemykset tulevaisuudesta. Maakunnan visio syntyi arvoista ja valinnoista.

Ryhmä aloitti vision rakentamisen sitoutumalla yhteiseen tulevaisuuskuvan rakentamiseen, pohtimalla syitä ja tapoja kehittää Varsinais-Suomen jatkuvaa oppimista, samalla miettien miten käy, jos kehitystä ei tapahdu.

Ryhmä tunnisti jatkuvan oppimisen ongelmiksi mm. aikuisten oppimispolkujen puuttumisen, ohjauksen haastavuuden sekä edunvalvonnan ja yhteistyön riittämättömyyden. Jatkuvan oppimisen kehittämiseen haluttiin lähteä mukaan, jotta se tukisi kestävä osaamista, työelämää, elinkeinoja, elinvoimaa sekä hyvinvointia. Maakunnan elinvoiman kannalta hyvinvoinnin, kilpailukyvyn ja resilienssin vahvistaminen koettiin tärkeäksi. Toimijat kokivat tarvitsevänsä joustavia ja oppijakeskeisiä ratkaisuja, joiden avulla koulutus ja ohjaus ovat helposti ja avoimesti kaikkien saatavilla.

Nämä keskustelut johdattelivat kohti visiolauseiden, eli lupausten rakentamista. Visiolauseista tehtiin esimerkkejä, joihin ryhmä otti kantaa ja valitsi tärkeimmät painotukset. Visio tarkentui niiden asioiden ympärille, joita haluttiin kehittää. Vision päälauseeksi nousi kumppanuus ja sen tukilauseet rakentuivat osaamisen kehittämisen, kestävien osaamispolkujen rakentamisen, yritys yhteistyön, työllisyyden ja hyvinvoinnin ympärille.

Osaamisen kehittäminen mahdollistetaan kaikille

Osaamistason nostaminen on koko maakunnan tavoite. Maan paras oppimispolku lähtee varhaiskasvatuksesta ja kattaa edelleen jatkuvan oppimisen polut. Jatkuva oppiminen tarjoaa mahdollisuuden oman osaamisen kartoittamiseen ja kehittämiseen sekä työkyvyn vahvistamiseen. Osaaminen tuo merkityksellisyyttä elämään.

On tärkeää pystyä kohtaamaan kaikki oppijat ja tarjota kaikille toimivat ja saavutettavat jatkuvan oppimisen palvelut. Jatkuva oppiminen pitää tehdä näkyväksi ja kiinnostavaksi. Sen avulla voidaan vahvistaa myös osallisuuden kokemusta.

Jatkuvan oppimisen laaja kohderyhmä kattaa koko työikäisen väestön. Alueen hyvinvoinnin ja elinvoiman näkökulmasta on erityisen tärkeää löytää ne **uudet kohderyhmät, joiden osaamis- ja koulutustason nostamisella on suurimmat vaikutukset**. Huomio kiinnitetään aliedustettuihin ryhmiin. Kohderyhmäajattelulla, jossa huomioidaan erilaiset mahdollisuudet osaamisen kehittämiseen, voidaan päästä kohti vaikuttavampaa tarjontaa. Tämä vaatii maakunnallista kumppanuutta, jotta mm. koulutusasteet ylittävä tarjonta mahdollistuu.

Kestävä osaaminen kasvaa ehjällä osaamispolulla

Jatkuva oppimista kehitetään kestävän osaamisen, työelämän, elinkeinojen ja hyvinvoinnin tueksi. Tätä varten tarvitaan yhdessä suunniteltuja osaamispolkuja eli jatkuvaa oppimista koulutus-tasoilla, yli koulutustasojen ja yli koulutusalojen.

Tavoitteena on luoda ehjät osaamispolut, joihin oppija pääsee mukaan tarvitsemassaan kohdassa. Erityisesti kehittä-misessä huomioidaan nivelvaiheet ja alakohtaiset rajapinnat. Osa poluista on täysin uusia, mutta myös nykyisiä osaamispolkuja kehitetään kohderyhmät ja heidän tarpeensa huomioiden. Ehjät osaamispolut vaativat toteutuakseen myös laadukasta ja kohde-ryhmät huomioivaa jatkuvan oppimisen ohjausta.

Nopeaan reagointiin halutaan keskittyä erityisesti ennakoinnin tuella: Oppijat on saatava mukaan polkuihin nopeasti, esimerkiksi mikrotutkintojen ja työvoimakoulutusten avulla. Ehjien osaamis-polkujen rakentamisessa korostuu toimijoiden välinen kumppanuus. Ehjä polku perusasteelta korkea-asteelle rakentuu kumppanuudelle, avoimuudelle ja verkostoyhteistyölle.

Yhtenä esimerkkinä jatkuvan oppimisen polusta asteelta toiselle nousi vihreä siirtymä ja sen osaamistarve. Green Comp näkökulmana on kaikkia aloja läpileikkaava teema.

Osaaminen uudistaa yrityksiä ja tekijöitä – jotka uudistavat osaamista

Jatkuva oppiminen kerryttää maakuntaan osaavaa työvoimaa, joka vahvistaa elinvoimaa.

Asiakas- ja työelämälähtöiset jatkuvan oppimisen palvelut mahdollistavat yksilöiden ja yritysten onnistumisen ja kehittymisen. Osaamisen kehittäminen vie yksilöitä, yhteisöjä ja yrityksiä kohti ensimmäisiä ja seuraavia mahdollisuuksia.

Yritysyhteistyötä tekemällä luodaan uusia toimivia jatkuvan oppimisen malleja. Osaamisen kehittäminen yrityksissä vaatii yritysten ja jatkuvan oppimisen toimijoiden vuoropuhelua ja yhteisen ennakkoinnin rakentamista. Ennakointitietoa analysoimalla tunnistetaan tulevaisuuden osaamistarpeet ja työvoimatarpeet tukemaan yritysten palvelujen kehittymistä ja osaamisen päivittämistä. Samalla edistetään työvoiman siirtymää ylitarjonta-aloilta työvoimapula-aloille sekä siirtymää korkeamman tuottavuusasteen tehtäviin.

Ennakointiyhteistyön myötä tavoitteena on tiedolla johtaminen. Osaajat pidetään maakunnassa, kun osaaminen aidosti uudistaa työelämää ja työelämä osaamista. Osaamistaso nousee, työllisyysaste nousee ja elinvoiman edellytykset alueella kasvavat.

Työllisyys- ja tuottavuusloikka perustuu osaamiseen ja hyvinvointiin

Maakunnan elinvoima vahvistuu koulutus- ja osaamistasoa nostamalla. Tavoitteena on työllisyys- ja tuottavuusloikka. Yritysten kasvuun ja maakunnan elinvoimaan tarvitaan osaavaa työvoimaa ja relevanttia osaamista. Niinpä jatkuvalla oppimisella tarjotaan yksilöille mielekkäät työurat, kehitetään työllisyyttä, tasapainotetaan julkista taloutta ja tuetaan yritysten kilpailukykyä ja tuottavuutta.

Työllisyyden parantaminen on jatkuvan oppimisen keskeinen tavoite. Jatkuvan oppimisen toimijoiden ja työllisyysalueen molemminpuolinen vuoropuhelu pitää rakentaa vahvaksi niin että esimerkiksi ennakoitietä on pitkälti yhteistä.

Osaamistason nostaminen vaatii kohderyhmäpainotuksia ja sujuvaa, jatkuvaa ohjausta. Kivijalkana ovat aina oppijoiden perustaidot ja hyvinvointi. Niiden osalta on varmistettava alueella kaikille yhtäläiset mahdollisuudet saada parhaat eväät merkitykselliseen elämään.

Kumppanuudella jatkuvaa oppimista ja elinvoimaa Varsinais-Suomeen

Jatkuvan oppimisen ekosysteemi haluaa luoda merkittävää lisäarvoa maakunnan laajuisena jatkuvan oppimisen koulutustarjontaa ja kehittämistä suuntaavana tekijänä, yhdistäen ennakointi- ja työllisyystietoja, työelämän tarpeita ja koulutuksen järjestäjien erityisvahvuuksia. Toimijat haluavat palvella alueen yritysten lyhyen ja pitkän aikavälin osaamis- ja työvoimatarpeita ja samaan aikaan edistää yksilöiden työllistymistä ja hyvinvointia.

Ilman jatkuvaa oppimista emme pysty luomaan syvempiä merkityssuhteita arvoihin ja toimintaan vaikuttavien asioiden välillä. Kun rakennetaan yhteiskuntaa, jossa osaamista kehitetään koko elämän ajan, koko koulutusjärjestelmän tulee tarjota kaikille saumattomat siirtymät järjestelmän sisällä ja rakentaa toimivia yhteyksiä muuhun yhteiskuntaan.

Kumppanuus on maakunnan jatkuvan oppimisen vision keskiössä.

Se tarkoittaa:

- kehitystyötä elinvoiman vahvistamiseksi
- juuri sellaisia jatkuvan oppimisen palveluita, mitä alueen yksilöt, yhteisöt ja yritykset nyt tarvitsevat
- uusia ja päivitettyjä osaamis- ja palvelupolkuja eri koulutusasteilla, yli koulutusalojen ja yli koulutusrajojen
- rahoitus- ja hankesuunnittelun yhteistyötä.

Ammattiopisto Livia

Auralan kansalaisopisto, Auralan Setlementti

Linnasmäen opisto

Muurlan opisto

Novia ammattikorkeakoulu

Novida ammattiopisto ja lukio

Opintokeskus Sivis

Paasikivi-Opisto

Raseko

Salon seudun koulutusyhtymä

TAO, Turun ammattiopistosäätiö

Turun AKK

Turun ammatti-instituutti

Turun ammattikorkeakoulu

Turun kauppakamari

Turun kaupunki

Turun suomenkielinen työväenopisto

Turun yliopisto

Työväen Sivistysliiton Turun opintojärjestö ry (TSL TURKU)

Varsinais-Suomen ELY-keskus

Varsinais-Suomen liitto

Varsinais-Suomen yrittäjät

Åbo Akademi

Jatkuvan oppimisen alueellinen yhteistyö (JOY) -hankkeen toteuttaa Turun kaupungin osaamisen kärkihanke, ja se perustuu laajaan maakunnalliseen yhteistyöhön. Sen tärkeimpänä päämääränä on toimijoiden sitouttamisen lisäksi varmistaa, että työtä ohjataan maakunnassa kokonaisuutena ajantasaisen tiedon pohjalta. 8/23–8/24 toteutettavan hankkeen on rahoittanut Varsinais-Suomen liitto/ AKKE.